

เกล้าฯ มหิดล ชู “โครงการยุทธศาสตร์การพัฒนาสมุนไพร” หวังผลักดันเป็นวาระแห่งชาติ

20 ตุลาคม 2554

รองศาสตราจารย์ ดร.นพมาศ สุนทรเจริญนนท์ อาจารย์ประจำภาควิชาเภสัชวินิจฉัย คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในฐานะผู้ประสานงานโครงการยุทธศาสตร์การพัฒนาห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมสมุนไพรไทย เพื่อลดผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า AFTA ด้วยสมุนไพรในบัญชีหลักแห่งชาติ พร้อมด้วยนายชวน ธรรมสุริยะ ประธานกลุ่มอุตสาหกรรมสมุนไพร สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และนายธเนศ นทวิวัฒน์พร ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ร่วมเสวนาเกี่ยวกับผลสำเร็จของโครงการที่ได้รับการช่วยเหลือจากกองทุน FTA ในงานสัมมนาเรื่อง “ทิศทางและอนาคตกองทุน FTA” เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2554 ที่โรงแรม ทองทิพวรรณ บอลรูม โรงแรมริชมอนด์ ในโอกาสที่โครงการดังกล่าว ได้รับการประเมินความคุ้มค่าของโครงการเป็นอันดับหนึ่งจากโครงการทั้งหมดที่ได้รับการสนับสนุนโดยกองทุน FTA รวมทั้งสิ้น 31 โครงการ ด้วยคะแนน 3.5 จากคะแนนเต็ม 4 ตามเกณฑ์การพิจารณาของสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนับว่าเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เหมาะสมที่จะเป็นโครงการอื่นๆ ต่อไปในอนาคต □□□□ สำหรับโครงการสมุนไพรนี้มีจุดเริ่มต้นมาจากความตกลงการค้าเสรีในกรอบเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2553 ซึ่งมีกรอบระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2553 - 2558) จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่ง รศ.ดร.นพมาศ ได้กล่าวถึง อุตสาหกรรมที่คาดว่าจะเกิดผลกระทบเชิงลบอย่างแน่นอน คือ อุตสาหกรรมยาสมุนไพร โดยในระยะแรกคาดว่าจะมีผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพรจากต่างประเทศเข้ามาแย่งส่วนแบ่งการตลาดในประเทศ ทั้งนี้ เนื่องมาจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมปรับตัวให้สอดคล้องกับกฎระเบียบทางการค้าของอาเซียนในด้านมาตรฐานของกระบวนการผลิต ตลอดจนการขาดความรู้ในเรื่องของการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ (GMP) บรรจุภัณฑ์ไม่สามารถดึงดูดความสนใจจากผู้ซื้อ รวมไปถึงการที่แพทย์ผู้สั่งจ่ายยาส่วนใหญ่เป็นแพทย์แผนปัจจุบัน ซึ่งไม่มีความรู้ ความเข้าใจสรรพคุณ และขาดความเชื่อมั่นในยาไทย □□□□ ดังนั้น ในอนาคตหากไม่มีการพัฒนาสิ่งต่างๆ เหล่านี้ อุตสาหกรรมยาไทยอาจต้องปิดกิจการเนื่องจากการผูกขาดการใช้ยาแผนปัจจุบัน ซึ่งต้องพึ่งพิงการนำเข้าเวชภัณฑ์จากต่างชาติ ส่งผลให้ประเทศไทยขาดรายได้และเสียดุลทางการค้า นั่นยังไม่รวมถึงผลกระทบที่จะเกิดกับประชาชนในระดับรากหญ้า อาทิ เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร หรือชาวบ้านที่มีอาชีพรับจ้างเก็บสมุนไพร ที่จะต้องประสบปัญหาการขาดรายได้ การอนุรักษ์ป่าและพันธุ์พืชสมุนไพรก็จะค่อยๆ หดหายไป และเมื่อประชาชนไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของยาไทย อาจจะไปสู่การสูญเสียมรดกทางภูมิปัญญาไทย ในด้านการใช้ยาสมุนไพรไทยอย่างถาวร □□□□ จากผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นดังกล่าว จึงนำมาซึ่งการจัดตั้งโครงการเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสมุนไพร นำโดย คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบโครงการ พร้อมด้วยหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอีกหลายแห่ง ในการเชิญคณาจารย์และผู้เชี่ยวชาญจากสาขาต่างๆ มาร่วมถ่ายทอดองค์ความรู้ ตลอดจนเทคนิคต่างๆ ในทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิต ตั้งแต่วิธีการเก็บเกี่ยวพืชสมุนไพรให้มีประสิทธิภาพทางด้านยารักษา การควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานสากล ไปจนถึงวิธีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย แก่ผู้ประกอบการและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาสูตรตำรับยาเพิ่มขึ้นจากเดิมอีกถึง 20 สูตร มีนวัตกรรมใหม่อย่าง “ยาเม็ดแคปซูลฟ้าทะลายโจร และยาจันทลีลา”

ที่นอกจากจะสามารถนำไปจดสิทธิบัตรในเรื่องของแคปซูลขนาดเล็กที่ให้ปริมาณตัวยาได้เทียบเท่ากับยาเม็ดใช้แผนปัจจุบันทั่วไป นับว่าเป็นแนวทางส่งเสริมการป้องกันตลาดเดิมและขยายฐานการตลาดใหม่อีกด้วย □□□□ ผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการดังกล่าว ทำให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ได้ให้ความสำคัญกับการแพทย์แผนไทย และรายการยาในบัญชีหลักแห่งชาติมากขึ้น โดยได้เพิ่มงบประมาณสำหรับการแพทย์แผนไทยและยาไทย จาก 2 บาท/รายประชากร เป็น 6 บาท/รายประชากร ผลต่อเนื่องนี้ยังนำมาซึ่งการพัฒนาเครือข่ายห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมสมุนไพรเพื่อยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม <http://www.pharmasay-mahidol.ac.th/Thai/News/EventInfo.php?id=807> ด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพรเพิ่มขึ้น ทั้งยังสร้างทัศนคติเชิงบวกและความเชื่อมั่นในสรรพคุณของยาสมุนไพรให้กับบุคลากรทางการแพทย์ไทย